skersmens kuolų. Šia tvora, ėjusia lygiagrečiai P tvarto sienai, greičiausiai buvo atitvertas gyvulių kiemas. Už 1,5 m į PR nuo tvarto aptiktas gyvenamojo namo kampas. Įėjimas į jį P pusėje. Prieš įėjimą padaryti laipteliai iš nužievintų pusiau skeltų rąstų. Išlikę 3 sienų vainikai. Namo vidus vietomis grįstas akmenimis. Viduje aptiktas 4 m ilgio suolas, padarytas iš dviejų storų skeltų lentų. Tiesiai prieš įėjimą už 4,5 m stovėjo krosnis iš plūkto molio. Prie jos buvo padaryta lentynėlė, ant kurios aptiktas sudaužytas žiestas puodas, papuoštas bangučių ornamentu. Radinių aptikta labai negausiai. Gyvenamajame name rastas kovos kirvis, peiliukas, du kauliniai adikliai, dvi sidabrinės apvalios sagos, du akmeniniai galąstuvai, kaulinis burzgilas, varinis apkalėlis. Sodybos kieme aptiktos kelios rutulinės buožės, medinė ližė, keli smulkūs neaiškios paskirties geležiniai dirbiniai, vinis, odinio bato fragmentai. Keramikos rasta labai nedaug. Prie tvarto buvo nemažai gargažių ir perdegusio molio, gyvulių kaulų, kelios šluotos.

Chronologiškai abu kultūrinio sluoksnio horizontai mažai tesiskiria. Apatinis datuotinas XIII a.antrąja puse - XIV a. viduriu, viršutinis - XIV a. antrąja puse.

Tauras Poška

Archeologinių tyrimų Vilniuje, Didžioji g. Nr. 8, 10 rezultatai

1993 m. vykdyti archeologiniai tyrimai Vilniuje, Didžiojoje g. Nr. 8, 10.Tyrinėta dviem etapais. Pirmo etapo - žvalgomųjų tyrimų - tikslas buvo nustatyti čia stovėjusių pastatų kontūrus, surasti

išlikusius rūsius. Didžiosios g. sklype Nr. 8 kasti 4 archeologiniai šurfai, sklype Nr. 10 - 10 šurfų. Ištirtas 80 kv. m plotas.

Didžiosios g. Nr. 8 sklype nustatyta, kad čia stovėjęs pastatas su uždaru kiemu. Išlikę pastato rūsiai. Dalis rūsių -išgriautais skliautais, perdengti lentomis, dalis - išlikusiais skliautais. Archeologinių radinių nesurasta.

Kasant šurfus Didžiosios g. sklype Nr. 10 paaiškėjo, kad čia buvęs U raidės formos pastatas. Surasti pastato rūsiai išgriautais skliautais, užversti griuvenomis. Dabartinio kiemo R dalyje buvęs maždaug 20 kv. m ploto vidinis kiemas.

Antro darbų etapo tikslas buvo nustatyti rūsių užpildo ir kieme (Didžioji g. Nr. 10) išlikusio kultūrinio sluoksnio pobūdį. Tirtas 520 kv. m plotas. Sklype Nr. 8 surastas rūsys, susidedantis iš aštuonių viena su kita susijungiančių patalpų. Rūsio pamatai gotikiniai, sienos ir skliautai ne kartą perstatinėti. Š sklypo dalyje esančių trijų patalpų skliautai išgriauti, jos užverstos griuvenomis. Likusios patalpos maždaug iki pusės užverstos žemėmis ir šiukšlėmis. Tyrimų metu iki galo išvalytos dvi patalpos (Nr. 2 ir 3). Likusiose kasti šurfai, nustatytas pirminis grindų lygis, pamatų įgilinimas. Patalpos Nr. 2 ir Nr. 3 buvo sugriautais skliautais ir pilnai užverstos griuvenomis. Jas valant, surasta daug XVII-XX a. buitinės keramikos, koklių fragmentų, XVII-XVIII a.(?) pistoletas su lietomis kulkomis, parakinė, replės kulkoms lieti, 1647 m. Rygos šilingas. Abejose patalpose, 4 m gylyje nuo dabartinio paviršiaus, surasti akmenų grindiniai. Jų datavimas neaiškus, kultūrinio sluoksnio horizontai sumaišyti, XVII a. radiniai randami kartu su XX a. buitinėmis šiukšlėmis.

Likusiose patalpose kasti šurfai. Visur aptikti akmenų grindiniai, bet jų datavimas neaiškus. Kultūrinio sluoksnio horizontai sumaišyti. PR patalpoje surasta daug XVII a. koklių. Greičiausiai

čia suverstos krosnies liekanos. Kultūrinio sluoksnio storis sveikose patalpose - O,5-3 m, patalpose su išgriautais skliautais - 2-4 m.

Didžiojoje g. Nr. 1O tirta Š sklypo dalis. Valytos 3 rūsio patalpos. Rūsio skliautai išgriauti, patalpos užverstos griuvenomis. Valant rūsį, surasta XVII-XIX a. buitinės keramikos, koklių fragmentų. Patalpoje Nr. 3 aptiktas medinių grindų fragmentas, kuris buvo 3,25 m gylyje. Jo datavimas neaiškus. Rūsys užpiltas XX a. Todėl aišku, kad XVII a. radiniai čia pakliuvę atsitiktinai. Rūsio pamatai gotikiniai, sienos perstatinėtos. Kultūrinio sluoksnio storis siekia iki 4,5 m.

R sklypo dalyje tirtas 2O kv. m plotas. Kastos dvi perkasos. Perkasos Nr. 1 vietoje surasta buvusio rūsio patalpa. Jos dydis - 5,4x3,25 m. Patalpos pamatai gotikiniai. V patalpos sienoje išmūryti du akmenų latakai. Jų plotis - 3O cm, ilgis -1,5 m. Latakų viršuje, sienoje, matosi buvusios užmūrytos skylės. Viršutinis žemės sluoksnis tirtoje vietoje iki 1,5 m gylio suardytas. 1,5 m gylyje aptiktas XVI-XVII a. intensyvus kultūrinis sluoksnis, kuriame surasta daug buitinės keramikos šukių, koklių fragmentų, du auksiniai Nyderlandų dukatai (1649 ir 165O m.), 1647 m. Rygos šilingas, įvairių geležinių dirbinių fragmentų. Sluoksnio storis O,5-1,1 m. Jį nukasus pasiektas įžemis. Spėjama, kad šioje vietoje buvęs tualeto bunkeris.

Perkasoje Nr. 2 kultūrinio sluoksnio horizontai permaišyti. 1,7 m gylyje, PR ploto dalyje, atidengta 1-1,7 m dydžio ir O,2-O,4 m gylio plokščiadugnė duobė. Joje surasta XVII a. keramikos, koklių, geležinių dirbinių fragmentų. Kultūrinio sluoksnio storis buvusio kiemo teritorijoje 2,5-3,6 m.

Archeologinių tyrimų metu nustatyta, kad Didžiosios g. Nr. 8, 1O sklypuose stovėjo du mūriniai gotikiniai pastatai. Jie ne kartą

perstatinėti. Šiuo metu išlikusios šešios vieno pastato rūsio patalpos. Kitos patalpos užverstos griuvenomis, jų skliautai išgriauti. Kultūrinio sluoksnio storis 0,5-4,5 m. Didžiojoje tirto ploto dalyje kultūrinio sluoksnio horizontai sumaišyti. XVI-XVII a. kultūris sluoksnis išlikęs maždaug 20 kv. m plote, buvusio kiemo ir spėjamo tualeto vietose. Tyrimų metu surasta XVI-XIX a. buitinės keramikos, koklių, geležinių dirbinių fragmentų, monetų.

Giedrius Puodžiūnas, Gintautas Zabiela

Anykščių senamiesčio kultūrinio sluoksnio kasinėjimai

LII, talkininkaujant Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialiniam muziejui 1992 ir 1993 metais toliau tyrinėjo Anykščių senamiesčio kultūrinį sluoksnį. Kasinėta 6 įvairiose vietose, kuriose bus tiesiamos komunikacinės trasos, statomi pastatai. Dviejose iš jų aptikti viduramžių kultūriniai sluoksniai, kitur tebuvo XIX-XX a. sluoksniai ar suardymai.

A. Baranausko paminklo aplinkoje (Vyskupo skvere) pratęsti tyrinėjimai, pradėti 1991 m. (žr. ATL 1990 ir 1991 metais. V. 1992. T. 2. P. 73-77). P sklypo dalyje 1992 m. ištirtas 42 kv. m plotas būsimų elektros ir vandentiekio trasų vietoje. Rastas iki 40 cm storio nesuardytas kultūrinis sluoksnis, kuris storėja Vilniaus gatvės link. Dėl tyrinėtų plotų siaurumo neįmanoma kalbėti apie konkretų sklypo užstatymą. Atrodo, kad jis buvo gana padrikas. Kultūriniame sluoksnyje gana gausu įvairių dirbinių. Iš metalinių paminėtina pora geležinių dvinarių žirklių, dviejų peilių geležčių liekanos, bato pasagėlės dalis, Rygos ir